

IO

Islands Skovsag 1907
Beretning om en Rejse

Af

A. F. Kofoed-Hansen

Første publikation:
Tidsskrift for Skovvæsen Bd. XIX, B.
København 1907

(Ingen Indholdsfortegnelse)

Islands Skovsag 1907. Beretning om en Rejse.

Af
A. F. Kofoed-Hansen.

3die Maj 1907 tiltraadte jeg en Rejse til Island for der at varetage Skov- og Sandflugtsagens Arbejder, der bleve mig overdragne i Sommeren 1906.

Ankomen til Reykjavík 11te Maj traf jeg Forberedelser til en Udflugt til Árnes- og Rangárvallasýslur for at sætte de til Sandflugtens Dæmpning projekterede Arbejder i Gang og forlod Reykjavík den 15de sammen med den i Danmark uddannede Klitplantør Gunnlaugur Kristmundsson, der i Sommerens Løb skulde forestaa Udførelsen af Arbejderne. Rejsens Maal var Gaarden Reykir i Árnessýsla; samt Gaardene Hvammur og Hof i Rangárvallasýsla.

Det førstnævnte Sted naaede vi den 16de. Her vedtoges det først at bygge et Stengærde umiddelbart Nordøst for Græslandets Grænse Sydøst for Gaarden, og dernæst et mellem den nordlige Spids af det Nord for Gaarden liggende Fjæld og de Nordvest for dette liggende Marehalmskytter, begge Gærder tværs paa den farlige Vindretning, der her som ved Hvammur er Nordøst til Sydvest.

Efter at have bestemt Gærdernes Plads rejste jeg videre ad Hvammur til og kom dertil samme Dags Aften. Denne Gaards Ejer Eyjólfur Guðmundsson har allerede udført et stort Ar-

bejde med Hensyn til Sanddæmpning ved Bygning af talrige Stengærder dels øst for Gaarden Skarð dels Syd for Gaarden Stóruvellir paa Hekla Lavamark, i alt henved 4000 m. Det har vist sig, at saadanne Gærder ere i Stand til virksomt at hindre Tilsanding af det i Læ af dem, d. v. s. Sydvest for dem liggende Græsland. Det grove Basaltsand lejrer sig paa begge Sider af dem, men kommer ikke videre. Derimod kan Muldflugten ikke standses paa denne Maade; men en Paafygning af Muld, naar det ikke drejer sig om særlig store Mængder, snarere fremmer end kvæler Græsvæksten, medens en Paafygning af Sand altid virker dræbende. Paa Hvammur Land blev der projekteret: Et Stengærde i Slugten paa Skarðsfjall sydvestlige Hjørne, et neden for samme Slugt over til Lavamarken samt et i Forlængelse af det nu eksisterende Gærde ved Grænsen af Græslandet. Den farlige Vindretning er for disse Gærders Vedkommende Nordøst-Sydvest, men ogsaa Øst-Vest, idet Vinden drejer om Hjørnet af Skarðsfjall, og deres Retning blev bestemt derefter. Derhos toges der Bestemmelse om at plante det fra Danmark medførte Klittag umiddelbart øst for det gamle Gærde ved Foden af Skarðsfjall.

Efter den 17de at have bestemt Stederne for de nævnte Arbejder og sammen med Eyjólfur Guðmundsson besigtiget de af ham opførte Gærder Øst for Gaarden Skarð, tog jeg den næste Dag til Hof for at efterse de forrige Aar opførte Indhegninger, der viste sig at være i god Stand. Jeg besluttede at lade det fra Danmark medførte Klittagfrø og Græsfrø udsaa i den største af Indhegningerne for at faa konstateret, om det kan gro op paa det nøgne Basaltgrus. Dagen efter tog jeg tilbage til Hvammur og fortsatte den 20de Rejsen derfra over Skálholt og Bræðratunga gennem Laugardalur til Þingvellir. Laugardalur er næsten fuldstændig kratbevokset, men det er en Ynk at se dette Krat, saa medtaget det i Aarenes Løb er bleven under Faarenes Bid. Fortsættes der paa samme Maade endnu en halv Snes Aar, saa vil det ikke være muligt gennem Fredning at faa noget ud af Krattet. Det samme gælder Krattet paa Tingvallasletten.

Nyplantning ved Þingvellir.

Den 21de om Aftenen ankom jeg til Þingvellir og undersøgte næste Dag sammen med Præsten Mulighederne for en Udvidelse af Plantagen. Jeg kom til det Resultat, at det Land der ligger nærmest omkring Plantagen ikke er egnet til Plantning, og da Præsten ogsaa nødvendig vilde afstaa mere af sit Græsland, opgav jeg Tanken om en Udvidelse, og udvalgte 2 muldrike Lavninger paa Lavamarken til Indhegning og Tilplantning. De ligge umiddelbart op til den nyanlagte Vej, som fører op til Hrafnagjá fra Turisthotellet og ikke langt fra dette, og ere af Areal tilsammen 1.65 ha. Jeg overdrog Guðmundur Davíðsson, som da opholdt sig ved Þingvellir, at besørge Opsætningen af Hegnet og rejste saa samme Dags Eftermiddag tilbage til Reykjavík for den 25de at tiltræde Rejsen til Østlandet.

Den 27de ankom jeg til Seyðisfjörður, hvorfra jeg den 28de rejste videre til Hallormsstaður, som jeg naaede om Aftenen den 29de. Næste Dag foretog jeg til at begynde med Eftersyn af Planteskolen. Tilstanden der er i det hele god; af de ældre Planter synes *Pinus aristata*, *P. banksiana* og Bjærgfyr at gaa bedst. De sidste vare nok noget rødfarvede, men Endeknopperne friske. Sibirisk Ædelgran staar ogsaa godt; derimod har Rødgranen et sygeligt gulligt Udseende. — Frø saet 1906 Foraar: Norsk Skovfyr kommer op nogenlunde godt i det ene Bed, rigeligt i det andet. Fransk Bjærgfyr fra Pyrenæerne; det ene Bed meget sparsomt, det andet noget rigeligere. Europæisk Lærk sparsomt i det ene Bed, det andet der har været under Skyggerammen betydeligt bedre. Hvidgran, det ene Bed meget sparsomt, det andet bedre, men Planterne ere meget røde. Fransk Bjærgfyr af Frø samlet paa de jyske Heder; det ene Bed sparsomt, det andet bedre, Planterne alle grønne. Finsk Rødgran, begge Bede ret gode, Planternes Udseende godt. Siberisk Ædelgran, begge Bede sparsomt, flere Planter røde. *Picea obovata*, sparsomt, flere Planter røde. *Betula lenta* intet opkommet. Norsk Birk, intet opkommet.

Hvad Udplantningerne angaar, da staa Rønnene under de gamle Træer i Nordskoven foreløbig godt, kun ganske enkelte

ere udgaaede, men først de 2-3 næste Aar ville vise, om de i Læ af Skoven kunne undgaa den Nedfrysning, de stadigt ere Genstand for paa aabent Terrain. Efteraaret 1906 blev der foretaget en lignende Udplantning i Sydskoven, hvortil toges Birk (islandsk), Bjærgfyr og Rødgran, Arterne plantede Række om Række. De to førstnævnte Arter leve næsten alle og staa nogenlunde godt, men af Rødgranerne ere flere udgaaede og de, der endnu leve, have et sygeligt Udseende.

I Mörkin er der tidligere, 1905, udplantet, norske Skovfyr, hvoraf nu c. 1/3 ere døde; og kun faa af de tiloversblevne have et tilfredsstillende Udseende, samt i Foraaret 1906 fra Planteskolen Sibirisk Lærk, der foreløbig staa ret godt, kun ganske enkelte ere udgaaede. Cembrafyrsaaningen saavel i Mörkin, som i Nordskoven maa siges at være mislykket. Musene (almindelige Skovmus) have spist de fleste Frø, og de urørte vise indtørrede Kerner. Den ældste Plantning med islandsk Birk og Pil i det nordøstlige Hjørne af Mörkin staa godt og er nu kommet i god Vækst.

Skoven selv giver overalt det mest opmuntrende Billede af, hvad Fredning alene kan udrette, skønt denne endnu kun er ufuldstændig; om Vinteren kommer der dog efter Skovfogedens Udsagn ingen Faar derind, og netop det er Hovedsagen, thi i den Tid af Aaret, hvor der findes Græs nok, risikerer man ikke synderlig Skade fra Faarenes Side. Under de gamle Træer i Nordskoven myldrer det op med Rodskudsplanter; her er, hvor Stillingen har været lys nok, Foryngelsen saa at sige fuldført. Krattet er overalt i stærk Vækst; især langs Nordhegnet ser man den grelle Forskel mellem Buskene inden for og uden for Hegnet. Dette sidste er foreløbig i god Stand, men for at kunne holde i mange Aar maa det males med Mønnie.

3die Juni udsaaedes i Planteskolen 1 kg. vestnorsk Skovfyr i 3 hele Bede, 1 kg. Cembrafyr (Tyrolsk Avl) i 1/2 Bed, 1 Bed Gyvel og 1 med Hunderose (*Rosa canina*). Endvidere blev under mit Ophold paa Hallormsstaður det i 1906 paabegyndte Engvandingsanlæg fuldført. Om ikke i Aar saa i alt Fald til

Hallormsstaður.

næste Aar, 1908, vil det vise sig, om Vanding med det almindelige Bjergvand (klart Vand) har nogen Betydning.

I de 3 Uger, jeg tilbragte paa Hallormsstaður, herskede der meget ugunstigt Vejrlig. Termometeret viste jævnt hen kun imellem 0 og $7\frac{1}{2}^{\circ}$ C.; kun et Par Dage var Temperaturen over $7\frac{1}{2}^{\circ}$ C. Dagene fra den 7de til den 11te vare især kolde; stadig Blæst fra Nord med Sne. Den 11te var, alt dækket af 5–8 cm. Sne. Denne Tid brugte jeg til at udarbejde Tegninger og Omkostningsoverslag for delvis Ombygning af Stuehuset.

Jeg foretog fra Hallormsstaður en Udflugt til Brekka og en til Egilsstaðir. Ved Brekka findes i Hengifoss Kløft paa et vanskeligt tilgængeligt Sted et lille Birkekrat af 2–2 $\frac{1}{2}$ m. Højde med enkelte Røn, der her have formeret sig ved Frø; idet der findes flere unge Rønneplanter i Krattet.

Paa Egilsstaðir red jeg sammen med Ejeren gennem det til Gaarden hørende Krat, som er meget kraftigt, men i langt højere Grad trykket af Sne end Hallormsstaður; Ejeren Jón Bergsson vil i Aar gøre Forsøg med at tage nogle større Birk og Røn fra Krattet og plante dem ved Gaarden.

Med Hensyn til Udhugningen i Hallormsstaðaskógur toges Bestemmelser, hvor efter Rækkefølgen for samme fastsattes saaledes: Afdeling: IV–III–IX–VIII–VI–II–I–X–VII–V. Samtidig med Udhugningen maa der dog foretages gradvis Lystilling af de gamle Træer for den under disse staaende Opvæksts Skyld.

Den 16de forlod jeg Hallormsstaður, og rejste over Þórdalsheiði til Eskifjörður. Den Plantning, der forrige Aar blev udført her, var i Vinterens Løb bleven fuldstændig ødelagt af Faarene. Vedkommende agter nu at opsætte et højere Hegn og lade Plantningen gentage. Den 19de fortsatte jeg Rejsen med Skib nordpaa til Seyðisfjörður. Sammen med Stefán Jónsson saa jeg her paa et Stykke Land, hvor Byen agter at anlægge en Plantning. Stedet ligger ikke ilde, umiddelbart Vest for Byen paa en Sydhælde; det kommer kun an paa, om Muldlaget er tilstrækkelig dybt til at plante i, hvilket Stefán Jónsson lovede at undersøge.

Den 21de gik Rejsen videre til Akureyri. Mandag den 24de foretog jeg en Udflugt til Grund for at efterse Plantningen der. Denne staar for saa vidt meget godt, som alle Planterne ere levende, men Væksten la der stadigt meget tilbage at ønske, og ogsaa her ser det ud, som om de indførte Løvtræer aldrig ville komme i Vejret paa Grund af stadig Nedfrysning. Den Træart der af alle viser den bedste Vækst er sibirisk Lærk, af hvilken der findes Eksemplarer paa næsten 50 cm. Højde med kraftig Forgrening. Ogsaa Cembrafyr og Bjærgfyr se nogenlunde lovende ud. De indførte Pil (*Salix caspica viminalis*) staa godt og ere nu c. 60 cm. høje. De i 1906 i gravede Striber udpriklede Bjærgfyr frøs alle op og viste sig ved Eftersynet døde.

Allerede fra Reykjavík havde jeg pr. Brev bedt Ingólfur Bjarnason til Fjósatunga, der fører Tilsyn med Háls og Vaglir Skove, at lade det i Foraaret fra København til Akureyri ankomne Hegnsmateriale føre over til Skoven. Dette havde han velvilligst besørget, saa at jeg allerede næste Dag kunde rejse derover for at begynde Hegningen af det til Planteskole valgte Jordstykke. Arealet er 1756 m.² Om dets Behandling aftalte jeg med Lejeren af Vaglir, Steingrímur Þorsteinsson, at han skulde udføre følgende Arbejder som jeg nærmere instruerede ham i: Indsamling af Birkefrø til Udsaaning paa den nordlige Tredjedel af Arealet. Jorden forberedes hertil ved at Mos og noget af Græsset fjernes med en Jernrive. Efter Saaningen Tromling med Ringtromle eller Stampning. Den øvrige Del af Arealet skal pløjes i 2 Retninger og, efter Paaføring af noget Grus fra den nærliggende Bæk, harves 3-4 Gange for at henligge saaledes til Foraaret, til hvilken Tid der maa paaføres nogen Staldgødning, kulsur Kalk og Chilisalpeter. Igennem denne, den nederste Del af Arealet skal der lægges 2 Faskingrøfter. Til Brug ved disse Arbejder blev der i Foraaret i Danmark indkøbt 1 Ringtromle, 1 Plov og 1 Harve, der nu blive opbevarede paa Vaglir.

Færdig med Arbejdet ved Planteskolen aflagde jeg Besøg i Háls Præstegaard. Præsten, Sira Ásmundur viste mig et Par

Steder i Nærheden af Gaarden og Nordvest for samme, hvor der paa Nord-Nordøst og Nordvesthælder i Løbet af de sidste 15-20 Aar er skudt nyt Krat op. Efter Sigende skal der ikke have været Krat paa disse Steder tidligere. Planterne gjorde da ogsaa Indtryk af at være yngre end dem, jeg saa andre Steder, og vare nu i god Vækst, især det vestlige Parti, som var langt over Faarebiddet, 2 m., sine Steder endogsaa 2,5 m. højt. Det østlige mindre Parti havde en Højde af c. 1 1/2 m.

De to følgende Dage foretog jeg en Rejse gennem Bárðardalur og Fnjóskadalur for at vise de derboende Krattejere at hugge i deres Krat paa rette Maade. Jeg besøgte i Bárðardalur Sandhaugar og Stóruvellir, i Fnjóskadalur Sörlastaðir og Þórðarstaðir. I Bárðardalur ligger Krattene paa Østhælden, d. v. s. paa Vestsiden af Dalen. De ere stærkt medtagne og ville sikkert gaa til Grunde i Løbet af 10 Aar, hvis de ikke for Fremtiden blive fredede i Vinterhalvaaret. Dalens Østside, Vesthælden, har ifølge derboende Folks Udsagn for ikke saa meget lang Tid tilbage; 30-40 Aar, været kratbevokset. Nu er der intet tilbage, og Skraaningerne ere til Hælften afføgne. Fnjóskadalur er, saa vidt jeg efter mit Kendskab kan dømme, den bedste af Islands Dale med Hensyn til Krat; disse vilde sikkert i Løbet af en forholdsvis kort Periode kunne faa Karakteren af virkelig Skov, ifald de blive fuldt fredede og behandlede paa rette Maade ved Udhugning.

Under mit Ophold i Akureyri udsøgte jeg sammen med Administrator Stephensen nogle Arealer, hvor Byen agter at anlægge Plantning. Egnede Steder ere: Syd- og Sydvesthælden umiddelbart Nord for Búðarlækur; Syd- og Sydvesthælden ved Hamarskot, og endelig en Sydhælde paa Bandagerði umiddelbart Nord for Glerá.

Vejrliget holdt sig under hele mit Ophold paa Nordlandet ualmindelig koldt, gennemsnitlig 5-6° C., og de mange Solskinsdage, der ellers pleje at udmærke Nordlandets Klima, mærkede man i Aar intet til. Nedbøren var desuden overordentlig ringe. I Skoven sporedes det ugunstige Vejrligs Indflydelse ikke synderligt. Vel sprang Skoven noget senere ud

end normalt, i Hallormsstaður saaledes først c. 16de Juni, men Beløvnngen var, i alt Fald i Háls, ualmindelig tæt. Plantningen (den lille Indhegning i Hálsskógur) stod i det hele godt, men vokser ret ujævnt, nogle Steder svagt, andre Steder meget stærkt; dette gælder Birken. Af Pilestiklingerne ere mange udgaaede, og de der leve staa stadig i Stampe. Af de fremmede Træarter synes Bjergfyrren at ville trives godt, men den og Thujaerne, der endnu leve, men have et sygeligt Udseende, stode i for stærk Skygge, hvorfor jeg lod et Par Birke hugge. Om Bævreaspen gælder det samme som om Thujaerne. I Indhegningen saaede jeg forsøgsvis lidt vestnorsk Skovfyr, Gyvel og Hunderose.

Da der ikke tilbød sig nogen Skibslejlighed til Reykjavík, traf jeg Forberedelser til at foretage Rejsen over Land, og for ikke at blive afhængig af de helt abnorme Priser, der paa den Tid herskede i Reykjavík med Hensyn til Hesteleje, besluttede jeg at lægge Vejen om ad Rangárvallasýsla for med det samme at kunne foretage Inspektion af de der og i Árnassýsla i Sommerens Løb udførte Sanddæmpningsarbejder; jeg valgte derfor den østligste Vej, der til den Tid var passabel, Kjalvegur ned igennem Landet.

Jeg forlod Akureyri den 12te Juli og fulgte Postvejen til Skagafjörður for derfra at tage Retning mod Sydlandet, hvor vi ankom til den 1ste Gaard, Tungufell den 17de om Morgen. Paa Vejen kom vi gennem det til Gaarden hørende Krat, som er vidtstrakt og af særdes god Beskaffenhed. Det dækker saavel den østlige som den vestlige Skraaning af en meget snæver Dal. Fredning og Udhugning vilde her hurtigt kunne give glimrende Resultater.

Da der var daarlig Plads paa Gaarden, red vi ved Middagstid videre, jeg til Geysir og Følgemanden til en Gaard i Nærheden for at lade Hestene hvile til næste Dag. Ved Geysir søgte jeg at faa Kratejerne i Tale, men optagne som alle vare med Bygnings- og Udsmykningsarbejder til Kongebesøget, havde ingen Lyst eller Tid at tage med mig til de nærliggende Krat, og jeg fik saaledes ikke Lejlighed til at vise Udhugnings-

metoden. Den næste Dags Formiddag forlod jeg Egnen og mødtes med min Følgemand ved den nye Bro over Hvítá for sammen med ham at fortsætte Rejsen til Hvammur. Hvítá vestlige Bred, fra Broen og Sydefter, er paa en meget lang Strækning bevokset med Krat, der saa vidt man paa Afstand kunde bedømme det, endnu er af ret god Beskaffenhed. Undervejs gjorde vi et kort Ophold i Hruni Præstegaard, hvor Sira Kjartan Helgason har gjort et lille Forsøg med Plantning og nu bestilte 100 Birk fra Hallormsstaður for at sætte dem ud ved sin Gaard i Efteraaret. De der tidligere vare plantede levede, men Væksten lod meget tilbage at ønske.

Næste Dag red jeg fra Hvammur sammen med Eyjólfur Guðmundsson ud for at efterse de i Sommerens Løb opførte Gærder og Klittagplantninger. Gunnlaugur Kristmundsson havde et Par Uger tidligere forladt Hvammur for at tage til Reykir og begynde Arbejdet der. Foruden de projekterede Gærder var der bygget et Vest for det neden for Slugten paa Skarðsfjall sydvestlige Hjørne, samt nogle kortere Gærder Nordvest for det i Forlængelsen af det gamle Gærde opførte. I alt var der paa Hvammur Land bygget c. 650 m. Gærder, alt af Sten, 80–90 cm. høje.

Af Klittaget viste enkelte Lokker i det ved det gamle Gærde udplantede Parti grønne Blade. I et mindre Parti, plantet i Læ af, d. v. s. Vest for Gærdet i Slugten paa Skarðsfjall, var derimod intet grønt at se. Her maa dog den ualmindelig kolde og tørre Forsommer tages i Betragtning; senere hen indtraadte der en betydelig Bedring i Vejrliget, og det er ikke umuligt, at der inden Høsten kan komme nogen Fremgang i Væksten.

Da jeg var færdig med Eftersynet, fortsattes Rejsen ad Hof til, som jeg naaede om Eftermiddagen, og hvor jeg samme Dag eftersaa Saaningen i den største af Indhegningerne. Den uheldige Forsommer fristede ikke til store Forhaabninger; men jeg fandt dog mere, end jeg havde ventet. Klittaget var kommet op med mange yderst spinkle og svage Spirer, blandt hvilke enkelte kraftige traadte stærkere frem. Det Sted, hvor der var udsaaet Græsfrøblanding, havde set paa Afstand et

grønligt Skær. Der var hovedsagelig kun kommet Alsikkekløver op, og denne saa ogsaa noget svag og gullig ud. Tages der Hensyn saavel til den yderst magre Jordbund (nøgent Basaltgrus) som til det ugunstige Vejrlig, kan Resultatet ikke kaldes daarligt. Saavel Klittaget som Græsfrøblandingen vil sandsynligvis til Høsten vise et bedre Udseende, da Vejrliget senere blev varmere og mere fugtigt.

Næste Dag den 20de rejste jeg videre Vest paa og skiltes ved Þjórsárbrú fra min Følgemand for at tage til Reykir, hvor Gunnlaugur Kristmundsson nu opholdt sig, Her var det Nordøst for Græslandets Grænse Sydøst for Gaarden projekterede Gærde just fuldendt; dets Længde beløb sig til c. 350 m., og der var altsaa til 20de Juli bygget i alt c. 1000 m. Stengærder.

Da det nu var lykkedes at skaffe noget Tømmer, blev det bestemt at bygge et Gærde af dette Materiale i Forlængelse af det allerede opførte, d. v. s. langs med og Nordøst for Græslandets Grænse og derefter det i Foraaret projekterede Stengærde mellem det Nord for Gaarden liggende Fjæld og Marehalmskytterne.

Om Aftenen tog jeg til Ólafsvellir Præstegaard og rejste videre næste Dag til Hraungerði Præstegaard; her forblev jeg til Mandag Morgen og fortsatte saa Rejsen til Selfoss for at træffe min Følgemand og sammen med ham tage til Þingvellir. Paa Vejen kom vi gennem Krattet langs den østlige Bred af Sog, Þingvallavatn Afløb. Det indtager en uhyre Strækning, men er saa medtaget af Faarebid, at dets Dage snart ere talte, hvis der ikke indtræder en Forandring til det bedre. Krattene paa Sydlandet ere i det hele taget meget mere medtagne end de paa Nordlandet, idet Sydlandets ringere Snemængde tillader Faarene at færdes uhindret i dem hele Vinteren. Om Aftenen kom vi til Þingvellir, hvor jeg næste Dag, den 23de, eftersaa de i Forsommeren opsatte Hegn samt Plantningen.

Denne falder naturligt i 2 Dele: den der ligger paa det flade Terrain, Græslandet, og den paa Fjældskraaning, d. v. s. mulddækket Lava. Planterne i den førstnævnte Del staa mindre godt, d. v. s. de leve alle, men have ikke gjort synderlig

Pingvellir.

Fremskridt i de siden Anlægget forløbne Aar. Jordbunden er her for kold. Foraarssmeltevandets holder sig for længe nær Overfladen og i de dybe Plantehuller. Plantningen paa Fjældskraaningen er derimod nu kommet godt i Vækst; Planterne, næsten udelukkende Bjærgfyr og skandinavisk Røn, ere c. 60 cm. høje. At Bjærgfyrren vil fortsætte sin Vækst her, maa anses for sikkert. Om Rønnene ville undgaa videre Nedfrysning, faar staa hen. I denne Del er Arbejdet færdigt, hvorfor Plantningen i Aar maatte udføres udelukkende i den lavere liggende Del.

Der udplantedes: 5000 Bjærgfyr 2/0 1000 Banksianafyr 1/1, 2000 norske Skovfyr 1/1, 500 Sitkagran 2/0 samt 2500 Pilestiklinger fra Sörlastaðir. Planterne have lidt meget under Forsommerens kolde, tørre Vejrlig, og over Halvdelen syntes ved Eftersynet at være udgaaede, men nogle ville sandsynligvis dog kunne rejse sig, hvis Eftersommerens Vejrlig bliver fugtigt og varmt. I alle Tilfælde er den lavere Del af Plantagen, som den nu henligger, ikke noget godt Plantested. Et Par Faskindræn ville sikkert gøre god Virkning. Samme Dags Aften forlod jeg Pingvellir og naaede om Aftenen Reykjavík, hvor jeg forblev, til der tilbød sig Skibslejlighed til Danmark.

Under mit Ophold i Reykjavík besøgte jeg 4 Gange Rauðavatn Plantage og Planteskole. Den eneste af de i Plantagen staaende Træarter, der ser lovende ud, er Bjærgfyrren, og det endda ikke overalt. Alle de andre Træarter leve, men synes ikke at komme videre, idet de fryse ned hvert Aar. Bedst staa de oven for, Nord for Planteskolen anbragte Bjærgfyr, der begynde at antage et lignende Udseende som de i Pingvellir.

I dette Foraar blev der i gravede Striber udplantet: 2000 norske Skovfyr 1/1, 2000 Banksianafyr 1/0, 1000 Banksianafyr 1/1, 500 Sitkagran plantedes i Huller Nord for Planteskolen. Langs Vejen i Planteskolen og i Plantagen langs Østhegnet plantedes i Række i ubearbejdet Jord: Syren, Ribs, Solbær, Stikkelsbær og Hindbær, i alt 500 Syren- og Frugtbuskeplanter, 100 af hver Slags. De fra Danmark medførte Lærk vare ved Ankomsten til Reykjavík alle døde. De vestnorske Skovfyr

stod ved Eftersynet 25de Juli godt og havde udviklet sig kraftigt i Løbet af Forsommeren. De 2aarige Banksianafyr og Sitkagranerne viste ogsaa et tilfredsstillende Udseende, men de 1aarige Banksianafyr vare alle udgaaede. Syrenerne og Frugtbuskene havde slaaet godt an og Hindbærrene blomstrede rigeligt. Syrenen vil sandsynligvis lide samme Skæbne som de indførte Løvtræer, nemlig at fryse ned.

I Efteraaret ville følgende Arbejder komme til Udførelse: 1) Saaning af 20 kg. Birkefrø fra Hallormsstaður paa 2 Steder, det ene umiddelbart oven for Planteskolen grænsende til Vol-den lige over for Skuret, det andet ved Sydhegnet, indfattende den store græsbevoksede Lavning ikke langt Vest for Planteskolen og Syd for Vejen. 2) Udplantning af 6000 Birk fra Hallormsstaður i Form af Læbælte langs Nord, Øst- og Sydhegnet paa en Længde af 375 m. i 10 Rækker, 60 cm. mellem Rækkerne og 60 cm. mellem Planterne. 3) Udplantning af 1000 4-aarige Bjærgfyr og 500 4-aarige Lærk fra Planteskolen i dertil gravede Striber.

Planteskolens Tilstand er i det hele tilfredsstillende; der findes nu gode 4-aarige Lærke- og Bjærgfyrplanter, hvoraf en Del som nævnt ville komme til Anvendelse i dette Efteraar. Det i 1906 udsaaede Naaletræfrø har givet sparsomt med Planter; Udprikling vil her kunne undlades. Af skandinavisk og bornholmsk Røn findes der udmærkede Planter, der især, ville egne sig godt for Haver i Reykjavik. De største, øverst i Planteskolen staaende Planter af skandinavisk Røn, almindelige Røn og Æl have nu udviklet sig saa stærkt, at de næsten staa i Slutning, men desuagtet blive de 2 sidstnævnte Arter dog ved at fryse ned.

I 1907 blev der i Planteskolen udsaaet: 1 kg. vestnorsk Skovfyr, 1 kg. Gyvel, 1 kg. Hunderose og 1 kg. Cembrafyr af tyrolsk Avl. Skovfyren er kommen op i rigelig Mængde og Planterne ere ualmindelig store, mørkegrønne og veludviklede; det samme gælder Gyvelen, men Hunderosen var ikke kommet op. Cembrafyren kan først ventes at ville spire næste Aar.

Rauðavatn.

Til Slut vil jeg udtale som min Overbevisning, at man ved Nyanlæg, hvad enten det gælder mindre Plantager, Parkanlæg ved Byerne eller Læbælter ved Gaardene, bliver nødt til at gøde Jorden let en Gang for at faa Planterne hjulpet over de første Aar. Lad Læet, Beliggenheden, spille saa stor en Rolle den vil, der bliver dog intet Forhold mellem Skovtræernes Vækst i Haverne og paa det udyrkede Land. I Apotekets Have i Akureyri vare Træerne næsten lige saa mange Alen høje som Aar gamle. Bliver man, f. Eks. paa gammelt Tun, nødt til at bearbejde Jorden for Gødningens Skyld, maa man før Plantningen eller samtidig dermed foretage en Udsæd af kvælstofsamlende Planter, Lupin, Alsikkekløver, Sneglebælg eller hvilke der nu vil gro, dels for at hindre Opfrysning, dels for at tilføre Jorden Kvælstof. Der maa ogsaa gøres Forsøg med, Kalkning.

Inden min Afrejse fra Reykjavík besøgte jeg efter Opfordring Spedalskhedshospitalet for der at vælge, Sted for Anlæg af en Plantning, der om muligt skal udføres næste Aar. Jeg valgte foreløbig et Stykke, knap 1/4 ha., Nordvest for Bygningen. Selv om det var heldigere at anlægge Plantning og Have Syd for samme, vil der dog være Anledning til at prøve at faa et Læbælte af islandsk Birk op paa Nordsiden ogsaa, og det nævnte Sted ligger noget beskyttet af et Hegn.

Den 6te August forlod jeg Reykjavík med et af D. F. D. S. Skibe, og ankom den 16de til Kjøbenhavn.